

Leipzig Dis. jur. 1811-17.

1811.

Encke, F. G. A. De XIII Iustiniiani edictis specimen peritium.

1812.

Crosius, H. V. L. Ad legem Saxoniam noviss. de finibus iuris
retorsionis regundis commentatio prior.

Kindius, Chr. H. Variarum iuris observationum; sylloge prior.

Quelling, H. A. Quaestionum forensium insignium trias.

1813.

Quentner, Maximil. Jus sigillum medii aevi.

1814.

Brunner, A. De perduellione maiestatis

Haase, H. A. De opere locato et conducto commentatio iuris civilis.

Kindius, Ch. H. Variarum iuris observationum; sylloge altera.

Hierbach, H. H. H. Historia iuris civilis de pignori bus.

Tilmaner, H. F. G. De auguste contumeliis adfecta.

1816.

Hann, H. V. G. De origine et auctoritate iuris Saxonici.

1817.

Haenel, G. F. De acquirendo rerum dominio diss. iuris civilis

Kreggwig, H. F. De auctororum et commentatorum verbis in dig. interp.

Königliche
Universitäts-Bibliothek.

Halle a. S., den 19

1814.1

DE

XIII. IUSTINIANI EDICTIS

SPECIMEN TERTIUM

ILLUSTRIS IURISCONSULTORUM ORDINIS

AUCTORITATE

PRAESIDE

HIERONYMO THEOPHILO KINDIO

IURIS UTRISQUE DOCTORE
SUPREMAE CURIAE PROVINCIALIS
ET CONSISTORII ADVOCATO

D. VII. MENS. MARTII MDCCXXI.

H. L. Q. C.

AD DISPUTANDUM PROPONIT

IAC. GODOFR. ADOLPHUS ENCKE

LIPSIENSIS

I. U. ST.

Continet Edictum Octavum.

LIPSIAE

EX OFFICINA TAUCHNITZIANA.

DE
XIII. IUSTINIANI EDICTIS

SPECIEM TERTIAM

ILLUSTRI JURISCONSULTORUM ORDINIS

AUTORITATE

BRASIDR

THERONYMO THEOPHILIO KINDIO

SUBREMAE CAESARIS REGIAE CANCELLARIE
ET CORRESPONDENTII ADVOCATO

U. VII. MAIAE MARTII MDCCXII

AD DISPUTANDUM PROPOSI

MAC GODOFR. ABOLPHUS EVCKA

PATRONE S. M. COLLEGIUM
LIPSIENSIS

FACTUM LIPSIIS

LIPSIAE

EX OFFICINA TYP. CHRISTIANI

V I R O

IURIUM CONSULTISSIMO

EXCELLENTISSIMO AMPLISSIMO

AUGUSTO ADOLPHO WENDLERO

IURIS UTRIVSQUE DOCTORI

SUPREMAE CURIAE PROVINCIALIS

ET CONSISTORII ADVOCATO

PATRONO SUMME COLENDO

FAUTORI AMICISSIMO

RESPONDENS

VIRI
SINCERRIMAM
ANIMI SUI PIETATEM
HAC OCCASIONE
AUGUSTO ADOLPHO WENDLERO
PUBLICAE TESTARI
PATRONO SUMME COLENDO
addictissimus
RESPONDENS.

DE

XIII. IUSTINIANI EDICTIS.

§. I.

Continuandi operis rationes redduntur.

Quamvis nec hoc tertio de Edictis Iustiniani specimine absolvere omne nostrum argumentum nobis contingat; continuare tamen hac nobis oblata scribendi opportunitate coeptum opus duplici inprimis causa moti non dubitamus. Sicuti enim, quod hoc specimine continetur VIII. Edictum neque textus intuitu per se clarius est quam priora olim a nobis illustrata, neque forsitan ob res ipsas, de quibus praecipit, levius censeri debet illis aequae ac reliquis; ita etiam spes certa concepta, fore ut proximis aliis forte occasionibus claudere possimus omnem Edictorum commentationem, nobis snasit qualemcumque eius continuationem. Ut igitur beneuolo iudicio Lectorum, iuris antiquioris omninoque harum rerum amatorum, haud minus probetur hoc, quam primum et secundum specimen, vehementer optamus; eadem caeteroquin interpretandi ratione versaturi in hac nostra tractatione, qua olim usi sumus.

A

§. II.

Edictum octavum.

Pertinet hoc quoque Edictum ad provinciarum Romanarum tunc temporis usitam vicarianam iurisdictionis tam civilis, quam criminalis, seu militaris administrationem. Nimirum *Pontici tractus vicarium*, vti olim unice civilem, Iustinianus Cap. III. Nov. VIII. sustulerat, hac vero lege iterum, quamvis sub nomine *Comitis Galatiae primae*, restituit. Praecipit igitur in primis haec lex tum de munere illius vicarii, quale in posterum esse debeat, tum omnino etiam de causis ipsius huius mutationis. Cum autem iam supra §. 5. Spec. Imi pag. 26. commemorandus nobis fuerit hic magistratus; ubi nimirum dicendum simul erat partim in genere de praefectis praetorio atque vicariis ^{a)}, partim etiam in specie de officio eorum; ea tantum hoc loco uberius tractanda nobis sunt, quae nova ideo et fere praeter consuetudinem in lege nostra disponuntur. Geographicam ipsius *tractus Pontici* descriptionem II. legis Cap. nobis offert. *Bassus* autem, sacrorum praetriorum praefectus, ad quem missa erat proposita for-

^{a)} Alibi dicuntur *loci servatores* (κατοκρηται,) v. c. Nov. VIII. c. 4. Nov. XVII. c. 10. Nov. CXVIII. c. 20. et Nov. CXXXIV. c. 2. Absentium praefectorum vices in singulis municipiis omninoque dioecesibus gerebant, delegatique sequebantur praesides, sicuti legati proconsules. Caeterum inter alia, tanquam haud ignobile vicariorum munus, in primis huc pertinet executio sententiarum praesidialium, sec. leg. II. D. de officio eius qui vicem etc. Nominatim de Ponticae vicario eiusque insignibus exposuit PANCIOLOUS Cap. 126. pag. 137.

ma, paulo ignobilior fuerit necesse est, et magis forte, (quantum saltem patet ex aliis ^{b)}) legibus Imperatoris,) tanquam vicarius provinciarum, quam in urbe aliove munere inclaudit. ^{c)} Ipsa nostra lex, si comparamus eam cum argumentis Novellarum laudatarum, nisi plenam idoneamque probationem huius opinionis, certe probabilitatis multum affert. *Civiles* magistratus, quomodo alibi ^{d)} dicuntur ii, qui civili solum atque ordinario muneri praepositi, carebant potestate criminali, seu, penes quos non erat delictorum inquisitio atque coercitio, etiam hoc loco opponuntur iis, qui *utriusque* *cinguli* (*ἐξαρσῆς ἀρχῆς*) *annonas* percipientes de causa criminali aequae ac civili, quae Cap. I. huius Edicti *lis pecuniaria*

b) Pertinent huc Nov. CVII. et CVIII. quae inscriptae sunt Basso magnificentissimo comiti devotissimorum domesticorum locum obtinenti Iohannis gloriosissimorum praetiorum praefecti.

c) Unico tantum loco apud AMMIAN. MARCELL. L. XVI. c. 11. ita fere eius mentionem factam esse recordamur. Namque Anthenio cuidam, vicario urbis, vices praefecti urbis Bassi, qui mortuus erat, commissas esse hoc loco legitur verbis his: „dum haec ita aguntur, Romae Anthenius, curans vicariam praefecturam, pro Basso quoque agebat, qui recens promotus urbi praefectus fatali decesserat sorte.“

d) Nimirum Cap. 5. Nov. VIII. quae simul Cap. 2. aliam loquendi formulam: *utramque administrationem* Graeco textui substituit. Caeterum iurisdictio criminalis aliis Novellarum Edictorumque locis occurrit sub appellatione: *vis armatae* ita, ut simul ex his ipsis denominationibus atque locis satis pateat, munus utriusque iurisditionis tam civilis, quam criminalis, quod in Urbe inter iudicem pedaneum et curules magistratus divisum erat, eodem fere modo in provinciis administrandis usitatum obtinuisse.

dicitur, (*ἐπερχοματων*, de meo et tuo mota,) cognoscunt. Rationem autem, cur coniungendum Iustinianus in posterum censuerit Pontici tractus vicariatium cum Galatiae comitatu, exhibent prima statim legis verba, *Pontici tractus provinciis suffectores* existimantes, h. e. arbitrati negotia provinciarum Ponticarum ad militarem iurisdictionem et criminalem quoque pertinentia commode geri posse a civilibus magistratibus, nec exsuperatura esse vires eorum atque operam. Quid paulo post intelligendum sit sub verbis: *medio post tempore*, sponte patet e computatione, dummodo recte cum Editoribus ad hunc locum censeas Iustinianum voce: *quondam* in mente habuisse aetatem ante promulgationem Nov. VIII. qua Cap. 5. eadem de re praecipitur. Ponticae nimirum vicarius in illa Nov. sublatus mutatusque est in comitem Galatiae ita, ut utriusque officium, quod antea separatum erat, conianctum sit. Etenim contraria causa, quae olim obtinuerat, Imperatorem in Nov. laudata commouit, ut utrumque illud officium coniungeret; dum scilicet *nihil eorum quae postmodum* ab illis, (provinciis,) *facta sunt, commissum iri* existimaverit. Qua in spe quantopere legislator aberraverit a vero, ipsis inferioribus Edicti verbis docemur. Sensus verborum, quibus interpretes reddidit *Graeca: κατὰ τὸν ἐν μέσῳ τούτων χρόνον*, *medio post tempore*, aequè definiendus est secundum primam vicariatus in Pontici provincia institutionem, relata ad recentissimam dispositionem Iustiniani in Edicto nostro. Ita vero *μέσον* illius temporis currit inde a revocatione vicarii

Ponticae in Nov. citata vsque ad hoc nostrum Edictum VIII. cui subscriptus est annus 551. Summo quoque iare hoc temporis spatium *medium* dicitur h. I. propterea, quia re vera includitur a tempore antiquissimae institutionis vicariorum Ponticae provinciae eoque sequentis aetatis intervallo, quo recentissime Iustinianus de illis magistratibus disposuit in ipso nostro Edicto VIII. vult terminis duobus, qui vulgo dicuntur a quo et ad quem. Eadem computandi ratio valet de voce: *postmodum* (*ὕστερον*), quae indicat tempus *post* latam Nov. VIII. qua legislator vicarium illorum locorum sustulerat. Sequentia Edicti vel scripturae veterum Codicum obscuritate, vel temporis lapsu ita corrupta sunt atque mutilata, ut syllabas non solum singulas desse, sed et integra verba, tam in Graeco textu, quam in versione Latina, vel fugitivo tantum oculo deprehendamus. Hinc iure quodam timeri posset de vero eorum sensu undequaue indagando. Certum est saltem, quod inter tot summae mutilationis vestigia parum lectoribus prosit eorum loco, quae deficiunt, otiosis illis asteriscis expletam cernere orationis seriem. Hoc potius tanto aegrus ferendum est, quo minus hic, (quod et interpret Latinus bene vidit,) sensus ambiguitas iuvari satis potest ex solo orationis nexu. Ipsa totius loci verba, sicuti leguntur tam in textu Graeco quam in versione Latina quae hodiernum invenitur in editionibus Corp. Iur. adferre necesse esse videtur. Graeca autem, uti hodie leguntur: *ἀλλ' ἐπειτα ἐξ αὐτὸν ἐγνωμεν πραγμάτων* (AGYLAEVUS habet: *ex rerum experientia*, (forte rectius: *ex*

eorum factis, cognovimus, etc.) ὡς ἄνδρες οἰκονομοὶ τὰς ἐπαρχίας ταύτας ληστείας τὲ καὶ γουνοὺς ἐντεθραμμένοι, καὶ ἄνδρας * φοροῦντας ἀσὶ * θροῖζοντες καὶ * λῶν (quam syllabam AGYLAEO deberi putarim vti terminationem integri verbi: ὄπλων, dum verterit: et armis vtentes,) χροῖζοι; * * καὶ τούτοις, διαφεύγουσι τε τὰς ὑπερ τούτων ποινὰς κ. τ. λ. obscurissima sunt, nec aliter fere ab interprete, quam ad verbum reddita leguntur ita: *Atqui posteaquam ex rerum experientia cognovimus, in provinciis hisce homines habitare latrocinii et caedibus innutritos, et homines * ferentes semper * congregatos et * armis vtentes * * et his, effugiuntque in has res constitutas poenas, etc.* Omnino autem, quod secundis avibus tribuendum est, ex ambobus locis patet, quid legislator statuere voluerit pro idonea illa ratione abrogandae legis antiquioris; nempe hoc, quod sublati vicariis prouinciarum, a solis civilibus magistratibus non satis potuisset inquiri in delicta ab improbis hominibus in provinciis patrata; et quidem propterea, quia magistratus civiles non apte semper persequi in exteris regiones potuerint maleficos profugos. Hoc enim sibi volunt sequentia: *dum provincias, in quibus deliquerint, deserunt, neque provincialium magistratum quispiam ex attributa sibi provincia egredi e) audet.* Nimirum memores esse debemus,

e) Ad verbum hac voce redditur Graeca: ἐμβαίνειν, ita quidem, ut parum inde solatii laurisi possit, dum quaereretur: num in vniuersum τοῦ:

ut recte intelligamus totum hunc locum, eius discriminis, quod illis quoque temporibus obtinebat inter potestatem civilem et criminalem, haud raro etiam militarem appellatam. Prae-

egredi h. l. strictissimo, an latiori tantum sensu accipi debeat. Virumque autem reuera illud verbum admittere videtur. Fieri enim potest delinquentium fugitivorum persecutio in exteris regiones, quae tertio cuidam iudici subsunt, vel immediate, immissa scilicet ad arripiendos reos armata manu, seu hotie dicta, sequela iudiciali; (der eigenen Gerichtsfolge,) vel mediate tantum, seu, per iudicem alienae iurisdictionis litteris hoc sine a iudice loci delicti commissi imploratum et vere requisitum. Posteriorem, latiore nempe interpretationem desiderare quadammodo videtur rei natura, cum alias nimirum vix opus fuisset nova lege. Dummodo enim, vel mediate, seu per requisitionem tantum capiuntur rei, iustitiae ita satisfacit, ut, coercionis intuitu, perinde sit, ac si ab ipso iudice delicti commissi fuerint detenti; modo ne effugiant, sed incurrant poenam certam. Strictiorem autem sensum vox: *audet* suadere videtur. Imperator enim hoc verbo ignaviae potius atque timiditatis arguisse magistratus provinciales videtur, quam improbase nimis restrictam ulla lege eorum potestatem. Cum igitur caeteroquin ex aliis legibus vim et ambitum iurisdictionis criminalis, seu armatae manus, tunc temporis non adeo debilitatam sciamus, ut persecutio reorum fugientium in exteris regiones commode et cum effectu ab administratoribus provinciarum fieri non potuisset; cum omni fini praefectorum provinciarum repugnaret statuere: vel requisitiones iudicum exterorum interdictas tunc temporis fuisse magistratibus municipiorum; — nulli nos dubitamus, strictiorem vocis: *egredi* sensum intelligere. Non desunt enim, quod reliquum est plures rationes, ob quas iure quidem Iustinianus haud contentus requirendis tantum ab administratoribus provincialibus exteris iudicibus, iusserit lege nostra edictali: ut praefecti in posterum ipsi seu cum propria armata manu egrediantur terminos provinciarum, v. c. paratior utque celerior, sicque efficacior criminum investigatio et punitio. De nostri aevi institutis circa persecutionem reorum in vniuersum aequae, ac de variis fatibus huius iuris criminalis recentioris partis exposuerunt: Henr. LINCK de persecutione et

fectus urbis autem et praesides provinciales *f*) in regula habebantur pro magistratibus civilibus, tamdiu omnis rerum militarium cura et reorum persecutio magistrorum militum commissa erat. Simulac vero et praefectorum praetorio potestas militaris et criminalis simul erat, vicariis quoque rerum bellicarum atque criminalium cura demandata erat. Ex quo tempore postea vicarii illi usi sunt ad tuendam iurisdictionem suam *apparitoribus* suis. *g*) Restitutio igitur vicarii Pontici necessaria Justiniano visa est inprimis propterea, quia frequentiora tunc delicta efflagitare videbantur paratissimum in provinciis *h*)

remissione delinquentium, Ienae 1677. 4. Gotfr. STRAVVS de revocatione delinquentium Vitemb. 1678. Christ. WILBVOGEL de persecutione delinquentium Ienae 1790. et Ioh. Matth. WINCOR de remissione delinquentium ad locum perpetrati delicti. Erf. 1704. 4.

f) Conferatur III. Cap. huius Ed. vbi inter alia haec occurrunt: cum enim hic (praecessit provinciae praeses,) nihil aliud, quam civilis magistratus sit, etc.

g) Teste AMMIANO MARCELL. L. XXVII. c. 7. Conferri etiam potest PANCROLVS l. 1. Cap. IX. pag. 25. et Cap. XX. pag. 74. Munus eorum dictum esse *apparitionem*, obiter monemus. Cacterum commemorantur eiusmodi milites vicarii apud SYMMACRVM C. V. Ep. 6. sicuti de *comitatu* eorum militari plura diximus in priori specimine.

h) Iure quodam vel ex h. l. nisi alias constaret, concludi poterit ad praestantiam iurisdictionis Romae obtinentis prae ratione eiusdem in municipiis tantum obvia. Videntur enim homines nequam, qui diu latere in civitate non poterant, ad municipia confugisse ut iustitiae vigilantiae sese subtraherent. Cuius rei multiplices causae cum per se satis in oculis incurrant, nec diversae adeo sint ab iis, quae vel hodie hic et illic deprehenduntur, merito hoc loco praetereundae sunt.

viadiceni, qui instructus simul esset omni pötestate criminali. Hanc enim in genere magistratibus civilibus non competiisse, licet magna militum copia, quae comitari eos plerumque solebat, commode uti potuerint ad corripiendos detinendosque delinquentes, sequentibus Edicti verbis iam citatis abunde docemur. Ne porro, dum Imp. pergît: *nos etiam quamquam persaepe homines (ἀνδράς) in provinciam emiserimus, si scumque stipendiis gravaverimus, nihil tamen amplius effecerimus, quod ad manum is magistratus non esset, qui auxilium ferre et istiusmodi insolentiam reprimere posset*, milites intelligamus sub illis hominibus, prohibet expressa eorum commemoratio paulo post obvia. Formula vero loquendi: *fiscum provinciarum stipendiis gravare*, iure accipienda est de eo, quod Iustinianus eas ad certum militum numerum sustinendum obligaverit, ^{l)} sicuti etiam ultimis loci verbis magistratus criminalis, qui cognitione capitali gladiique iure gauderet, ^{k)} satis clare indicatus est. Sed alia quaedam in uniuersum addenda sunt usque dictis. Ea enim, quae omnino de ratione iurisdictionis provincialis et municipalis aevo illo usitatae, nisi certo contendi, probabiliter tamen col-

^{l)} Ita v. c. apparitores olim a provinciis sustentari consuevisse annoniis et cibariis, postea vero pecunias a principe constitutas accepisse, testis iterum est Pascinozvs l. l. Cap. IX. pag. 27.

^{k)} Adentum vicariis fuisse pro temporis successu ius gladii, sicuti hic locus, imprimisque l. Cap. Ed. nostrae testatur, ita inter alias quoque leges patet e Nov. CXXVIII. c. 20.

ligi possunt ex aliis scriptorum veterum testimoniis, haec fere sunt. Fines imperii Romani Imperatorum quoque aevo tot exteris Orientis *) aequae ac Occidentis regiones complectebantur, ut omnes simul ab urbis Romae magistratibus administrari nullo modo possent. Ne igitur regimine carerent, Caesares mox ad Urbis exemplum constituere illis provinciis magistratus, quorum mentio fit a scriptoribus harum rerum sub voce provincialium municipaliumque, †) consultum habebant. His iterum praesides, seu praefecti, vel etiam praefecti praetorio dicti, praesesse iubebantur, interdum quoque, necessitate urgente, in casum absentiae praesidum, iisdem eiusmodi vicariis, de quo vberius hoc Ed. VIII. tractat, subdelegabatur ut substitutus. Iam vero provinciarum illarum aliae minores tantum, aliae maiores etiam erant ita, ut vel unum tantum eiusmodi praefectus pluribus simul administrandis sufficere valeret, vel singulis provinciis singuli etiam praefecti praeponi deberent. Quin imo, si utroque, tam civili, quam criminali imperio gaudebant, plures adeo nonnunquam vel una solum dioecesi fungebantur. Vtriusque generis exempla occurrunt in le-

*) Quot vicarii fuerint in Oriente commemorat lex ult. Cd. div. off.

†) v. c. apud VULPIANUM l. l. II. ad municipalem. Conferri potest GROTIUS in Flor. Spars. ad h. locum. Municipia omnino dicebantur civitates suo iure et legibus, quin muneribus et honoribus pop. Rom. gaudentes. De variis eorum iuribus praecipuis optime meritus est ONYPERIVS PARVIVS L. III. descr. imp. Rom. p. 325. et 554. imprimisque etiam POMP. FESTVS in libro de verb. signif. nec non DVKEANA de latinitate lect. vett. pag. 48. ssi. diversas vocabuli notiones multa cum eruditione exposuerunt.

gibus Iustinianeis, sicuti in recentioribus earum, nempe Edictis nostris atque Novellis, incidimus in praefectos atque vicarios provinciae Asianae, Phrygiae, Pacatianaë, Thraciae, Illyrici, Armeniae, Galatiae atque Ponticae. Neque tamen desunt veterum auctorum testimonia, quibus plura quoque nobis traduntur de ipsa muneri eiusmodi praefectorum dignitate et administrandi ratione. Ita v. c. rectorum illarum provinciarum erat: litigantes audire causasque eorum controversas, et leviores quidem immediate, dirimere, in crimina patrata inquirere, reos fugitivos persequi et punire, militibus sibi adiectis, seu armata manu, urgente necessitate eum in finem libere uti, denique vero etiam in omnibus causis gravioribus ad Imperatores in urbe referre.^{m)} Ipsi vero etiam pro temporum suc-

m) Praeter tuitionem et defensionem provinciarum subiectarum eorumque incolarum in universum, haud temere quoque rerum fiscalium vigilantiam, quae concernebat inprimis aequalem tributorum distributionem et repartitionem, nec non religiosam fidelemque eorum exigendorum, rationumque habendarum curam, officii administratorum provinciarum attribuere possumus e tertio et octavo Cap. laud. Nov. VIII. et Basil. Lib. VI. tit. 3. c. 31. Vtroque loco exhibetur integrum iuramentum, quo provinciarum praesides eorumque vicarii in suscipiendo munere obstringi solebant. Sicuti vero optime ex eo cognoscimus, quanta fuerit et huius partis eorum muneris gravitas atque fiducia; ita etiam hoc probant cautiones ab iis secundum Cap. 14. Nov. VIII. praestandae, et summae execrationes obviae in verbis solennibus illius formulae iurandi: *si vero non haec omnia ita servavero: recipiam hic et in futuro seculo in terribili iudicio magni Domini Dei et Salvatoris nostri Iesu Christi: et habeam partem cum Iuda, et lepra Giezi, et tremore Cain: Insuper et poenis, quae lege eorum pietatis continentur, ero subiectus.*

cessu interdum ex alia in aliam dioecesim *transferebantur*, e-
novis forte provinciis delatis honestiores adhuc titulos *adipi-*
scebantur, vel etiam, si male eos functos esse officiis suis com-
pertum esset, suspendebantur tantum, vel planè removebantur.
Ita enim ex ipsa nostra lege cognoscimus Iustinianum altera iam
vice Pontici tractus, seu dioeceseos vicarium, quem antea offi-
cio privarat, nunc iterum sub appellatione: *comitis Galatiae*
primae ⁿ⁾ restituisse; qua de re plura ad hanc ipsam pri-
mam Ed. partem addenda sunt. Mentione enim facta praecep-
torum de imperio vicariorum, Galatiaeque in primis intuitu
in legibus vetustioribus constitutorum, hoc Edicti loco resti-
tuitur Pontici tractus *loci servator*, instructus iterum et civili
et militari potestate. Praeponitur non solum aliorum magi-
stratum muneribus, veluti gloriosissimorum magistri sacro-
rum Imperatoris officiorum, ^{e)} sed praeterea etiam iurisdictiono

n) Vtrum olim iamiam Galatiae prima ad Ponticæ tractum pertine-
rit ita, ut hac lege ipsi tantum restituatur; an Pontici tractus forte ad Gal-
latiam universam relata antea sit nec ne, certo statuere vix audemus. Cum
enim Geographi illius aevi non adeo respexerint hunc locorum, dioecesium-
que municipalium scopum; idoneis hanc in rem Auct. Vett. testimoniis
fere destituti sumus. Singula quadraginta octo provinciarum nomina exhi-
bentur ad finem Nov. VIII. in: *notitia eorum, quae ab una quaque subdita-*
rum administrationum praebere debent circa consuetudinem quantitatis ab iis,
qui administrationem habent. Ita vero haec notitia, duplici simul respectu
ad Edictum nostrum octavum trahenda est.

e) De magistro officiorum Orientis eiusque insignibus peculiariter ex-
posuit PANCROZVS l. 1. c. 62. p. 98. de munere vero eorum aequè copiose
cap. 71. pag. 108.

eius atque imperium non parum alia ratione augetur atque extenditur. Neque enim exemptum ei esse voluit Imperator quemquam, neque per *dignitatem*, (*ἀξία*) h. e. quamvis alius ipsi sit pro dignitatum ordine superior, neque per *sacerdotium*, quod praebebat forum civile, neque per *cingulum*, (*ζώνη*) quo proprie h. l. indicatur praecipuum illud insigne magistratibus municipalibus, qui re vera officiis fungebantur, neutiquam vero iis competens, qui honoraria tantum dignitate gauderent, et sine quo principem adire non licebat.^{p)} Adversari quodammodo quidem huic nostrae vocis: *cingulus* interpretationi videntur verba: *neque per militiam* statim sequentia, nec non verba: (*non enim militarem tantum hunc magistratum facimus*), paulo post obvia, quibus tanquam opposita cingulo expresse commemoratur administratio militaris. Nihilominus tamen haec verba strictiori nostrae *cinguli* h. l. interpretationi repugnare tantum videri, re vera neutiquam esse contraria contendimus. Quamvis enim negari nequeat, aliis quoque locis haud infrequentibus nomine cinguli in uniuersum tantum indicari munus, seu administrationem iurisdictionis; quamvis aequae verum sit, loquendi formulam: *praesese utriusque cingulo*, ut synonymicam occurrere expressioni: *utriusque administratione*, (*ἐξαρσὴν αἰχμῶν ζώνη*) scil. civili et militari, seu eriminali; ^{q)} nihilominus tamen haud dubie

p) Idoneis quidem testibus GUTHRIE de offic. dom. Ang. l. 1. et PANCIO L. 1. C. CXIX. pag. 156. sq.

q) AMMIANVS l. 1. haec utramque iurisdictionem hinc et illinc nomi-

omnis huius loci series strictissimam hic verbi: *cingulus* potestatem desiderat, qua sumitur pro singulari et externo vestium ornamento, vtut certi cuiusdam gradus honoris signo. Recensentur enim ipsi hoc loco ab Imperatore singuli magistratus dignitatumque gradus, qui, quamvis alioquin et per se summi, nihilominus tamen in posterum iurisdictioni vicarii Pontici subesse debeant. Cacterum haud indignum esse videtur, quod ad hanc variarum dicendi formularum multitudinem leviter saltem notetur, nimium quodam Imperatoris variandi in dicendo studium, quod certe magis laudandum esset, nisi vix negari possit, in tanta rerum consimilium copia et cacteroquin scribendi ratione minus elegante obscuritatem interdum inde enatam esse. Quae, quamquam verissima sunt, haudaeque tamen valent de verbis: *verum etiam si quis de re pecuniaria litem instituere velit*, vtut satis claris e verbis quae his opponuntur: *non in criminalibus solum*. Quemadmodum enim sponte ex his cognoscitur, sub lite de re pecuniaria mota intelligi causas civiles earumque cognitionem, quam, notum est, alibi in iure civili describi ab arbitrando rerum, seu mei et tui dominio; ita et in vniuersum extensio iurisdictionis vicarianae Pontici tractus, quanta huius Edicti auctoritate in

nat: *rogatam*, (civilem,) et *sagatam* (militarem seu criminalem,) provinciam, quae utraque coniuncta in Nov. VIII. dicitur: *ἀρχὴ τοῦ ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τοῦ βικαριῶν*, h. e. iudicis et vicarii officium. Quae Nov. verba et propterea in primis huc pertinent, quia simul eloquuntur strictiore*m* iudicis et vicarii differentiam.

posterum constituitur, tanto fere memorabilior est ideo, quod verbis illis ad causas civiles simul aeque ac criminales trahitur. Caeterum vero paulo obscuriora sunt, uti vidimus, omnia in primis Edictorum nostrorum loca, quae exponunt de muneribus personisque ad administranda Imperii municipia aevo illo constitutis, et quidem propterea, quia fere unice ex illius seculi moribus et coaeuorum scriptorum, non adeo frequentium, traditione et monumentis collustrari satis possunt. Reliqua Capituli Imi verba caligine illa non premuntur. Nihil enim continent, praeter uberiorem descriptionem iurisdictionis competentis vicariae Ponticae Galataeque praesidi, quam normam tractandarum causarum quae *provocationibus iam suspensae essent*. In universum igitur Imperator hanc in rem iubet: *vicarium magistratus istiusmodi potestate, qualem cuiusque provinciae magistratus in sua provincia habeat, gaudere; quorum verborum potestas uberius explicatur iis, quae sequuntur; dum nempe omnes fere exceptiones fori haud competentis vel exemptionis recensentur, quas omnes tamen, licet forsitan vicariis oppositas, neququam attendendas esse simul pronuntiat. Restituitur eundem in finem illi magistrati sacrum auditorium (δειον ἀκροατήριον,) h. e. plena omnium causarum cognitio, cui etiam obnoxiae esse debeant eae controversiae, quae vel *provocationibus suspensae* sint. Neque enim ullo alio casu ad superiorem iudicem eas devolvi legislator vult quam tum, si *quingentos aureos exsupe-**

rent. 7) Nimirum statim addit legislator, nemini permissum esse in futurum altera provocatione uti; eodem haud dubie consilio, ne forsitan pro lubitu elidi possit hac ratione praesidis et vicarii iurisdictio. Quod si vero *ab initio apud illum*, scil. Pontici tractus vicarium, coepta sit aliqua controversia, *eamque provocatio consecuta fuerit*, eodem modo lex nostra valere eam iubet, qua valisset tum, cum Pontici tractus et Galatia singulis suis praefectis adhiuc regebantur; nulla quidem habita ratione *medii temporis*, quippe quod praeterlapsum esset inde a prima institutione vicarii Pontici, usque ad eius hac lege factam cum praefecto Galatiae unionem atque coniunctionem. De hoc enim intermedio tempore sicuti supra dictum est; ita *simplicem (ψιλον) magistratum Galatiae praesidem se denuo facere* Iustinianus ait eodem valore, quo supra dixerat: *visum est Galatiae magistratum ad pristinum statum eo redacto, non nisi civilem esse*. Dum secundo formae nostrae Capite fines territorii Pontici tractus; seu iurisditionis vicario illius tractus competentis describuntur, pergit Imperator in exponendis singulis quibusdam eius praerogativis, in quibus ea nobis praecipua esse videtur, vi cuius permittitur ei, quousque invenerit criminibus obnoxios, muneribus suis atque insignibus; 8) *qualiacunque* etiam illa sint,

r) Annon ad similitudinem fortassis introducta deinceps sit summa appellabilis in summis Imperii Germ. tribunalibus usitata, ita ut primae origine huius summae praescriptae iure inde repetantur, quae possent. Omnino conferatur Jac. Fried. Ledovici d. de summa appellabili. Hal. 1710.

s) Peculiatim de his tractare omnino otium nobis fecit PANCROLVS, qui

eos privare ^t) et ita quidem, ut *tanquam quia* vicarii *istius* magistratus Pontici locum adimpleat, non obligatus sit, quod in regula fieri debuisset supra vidimus, magistratum sibi superiorem de eiusmodi coercitione certiore reddendi. Est autem haec largitio tanto maioris haud dubie momenti, quia extendendam esse illam vicarii potestatem legislator voluit adeo ad locos sacros, quin etiam ad Imperatorem ipsum pertinentes. ^u) Quae omnia, si comparamus cum verbis: *et*,

ad omnem doctrinam de variis, et militum inferiorum, et ipsorum magistratum insignibus aequè copiose ac eleganter commentatus est, v. c. Cap. XXII, p. 39. Caeterum de illis insignibus, quatenus *symbola* quoque dicta sunt, apud eundem auctorem legitur Cap. XXXIII, pag. 65. Commode quoque eandem in rem conferatur GUTHRIUS de off. dom. Aug.

^t) Num haec privatio singulorum, (quae h. l. haud dubie denotant munera ipsa, quorum praepositi hoc vel illo insigni pro gradu dignitatis ipsius magistratus condecorati erant.) intelligenda sit in universum, seu ita, ut esse debuisset vera ab omni munere et in posterum quoque remotio, — an trahenda potius ad hanc illamve singulam causam obviam, ubi unice fuisset remotio temporaria, seu suspensio a magistratu ad certum tempus; hoc eo minus pro certo autumare audeamus, quo fere certius est, rem ipsam et reliqua legis contenta utramque aequè vim admittere. Quemadmodum certe illa explicandi ratio per se nimis forte severa censei posset; ita haec (posterior,) pro summa vicarii Pontici elevatione, quae ex hoc Edicto elucet, forte iusto levior dicenda esset.

^u) Nefarios sceleratosque homines, inprimisque graviores reos in eiusmodi locos sacros, ut in asyla publica confugisse ibique iustitiae brachio tanquam exemptos, declinandae apprehensionis causa latuisse; nisi vel aliis constaret ipsisque Novellis pluribus probaretur, ex hoc ipso loco appareret. Quo minus igitur plura hic addamus, otium nobis fecerunt ii, qui separatim scripserunt de asylis, v. c. Ad. CRAS de Asylis, Giessae 1674.

(*ut simpliciter loquamur*), *nullum omnino locum ipsius iurisdictioni eximimus*, efficiunt sane, ut praesentem vicarii institutionem vel generaliorem accipiamus, quae amplitudinis intuitu, ipsorum adeo praefectorum dignitatem longe superet. Porro singulae inspectionis vicarianae partes enumerantur, satis ex antecedentibus clarae. *Militares enim transitus* (*στρατιωτικας παροδους*), quibus tertio legis Cap. occurrunt, nihil aliud esse, quam itinera exercituum provincialium, seu mutationes locorum in quibus commorati fuerint, quasque legislatores illius aevi ob frequentissimas laesiones et iniurias eum ab aliis, tum ab ipso milite proficiscente patratas, aegre tulerunt anxieque curarunt, plures loquuntur, praeter nostram ipsam, hanc in rem leges. *) Determinatur in sequentibus ipsius cohortis vicarianae Ponticae numerus ad *septuaginta*, (quod verbum aequae, ac paulo post vocem: *probatoria* Graecus textus reti-

Cour. Friedlieb a FRIEDENBERG disp. de Asylis, Grypsw. 1657. Petri SARDI lib. sing. de iure asylosum. Venet. 1677. 12. Sicuti enim ab his omnibus satis copiose expositum est de originibus, fati, auctoritate et usu asylosum, quo pertinebant praeter templa, omniaque loca sacra et monasteria, etiam statuae, sepulcra, quin singula cimeteria; ita speciatim de abusu eorum et subsequuta ideo abrogatione nominandus Cph. Joh. Cour. EXCELLERENT de iniusta asylosum immunitatisque ecclesiarum ad crimina dolosa extensione. Helmst. 1720.

v) v. c. Nov. CXXX. qua simul disponitur de modo ipso, quo oporteat milites transitum in civitates facere, et de introitu, seu adventu commorandi causa ad certum tempus suscepto. Evolvendus est ad hanc Nov. RITTERSHUISI P. I. a. 2. n. 25. et P. XIV. c. 6. Conferret quoque potest ad h. l. CYRACIUS.

nuit), nimirum milites, aliis in locis dictos *cohortales*. *) Neque vero praetereunda hic esse videtur occasio aptissima addendi nonnullam in universum de ratione illius comitatus militaris, quem praefectis praetorio et provinciarum adiunctum esse supra iam erat commemorandum. Nimirum plures eiusmodi milites in officio praefectorum provincialium militabant; numerus autem eorum in singulis fere variabatur. Ita enim v. c. Iustinianus statuit (§. 1. Cod. de off. praef. pr. Afric.) ut praefecto provinciali Africano esset officium virorum trecentum nonaginta octo, qui iterum in decem scrinia et undecim scholas dividerentur. Eodem fere modo comes Orientis l. l. Cod. de apparitoribus comitis Orientis, officialium seu apparitorum sexcentos in officio habuisse dicitur. Creabantur et designabantur hi praefectorum praetorio et aliorum illustrium et spectabilium magistratuum officiales codicillis principum, qui *probatoriae*, scil. litterae, seu etiam *probatoria*, (forte subintelligenda placita,) vel edicta vocabantur, et a principe ac magistratu, cui inserviebant, subscriptae, in officio relinquebantur. Decreta officialia (sicuti hodie fere dicerentur eiusmodi iussiones summorum imperantium,) harum probatariarum non e laerculo maiore, quemadmodum magistratuum codicilli, sed e

*) Secundum tit. 4. Cod. de cohortal. princip. cornicul. l. offic. ita dicti sunt propterea, quia formam cohortis seu legionis et privilegia habebant. Aequali modo *officiales* quoque dicuntur (sec. leg. praesidis 4. de rebus credit.) ab officiis, quae etiam diebus feriatis adnoveri et exerceri posse a praeside, VULPIUS scripsit leg. 2. de feriis.

scrinio epistolarum 3) uti tunc temporis vocabatur, emittebantur aequae, ac ipsae iussiones imperatoriae, quibus officia vicariorum

3) *Lateralium maius*, quod etiam *sacrum* nominatum esse videtur, ita dictum esse conicimus tanquam relatum ad scrinium epistolarum, uti lateralium minus. Vtrumque comparandum cum nostris similibus institutis quae fere veniunt sub nomine cancellariorum superiorum et inferiorum, efficit, quantum conicere licet, diversas cancellariae Imperatoriae species, diversumque inter se fuit pro varietate negotiorum expediendorum et instrumentorum publicorum evulgandorum. Ex utroque emissas esse Caesarum iussiones ad singulos magistratus et praefectos, sicuti ex hoc ipso loco, ita ex aliis quoque Novellarum cognoscitur. In quo autem posita fuerit differentia ipsarum iussionum ut ad lateralium maius, vel tantum ad minus, seu scrinium epistolarum pertinerint, pro certo affirmare, ne quidem auctoritate eorum audeamus, quae a *GVBERNO* et hinc atque illinc a commentatoribus Novellarum haec in rem afferunt. Gravitate et auctoritatem iussionum Imperatoriarum in universum et quodammodo saltem fuisse illius differentiae normam, — innuere videntur ipsae denominationes. Num caeteroquin vero in solis nominibus solennibus v. c. pragmaticarum sanctionum et sacrarum formarum etc. sub quibus variae illae iussiones Imperatoriae utroque lateralio emittebantur, aut in qualitate rerum, de quibus in iis iubebatur, constituta fuerit causa, cur e lateralio maiore an minore potius evulgandae fuerint nec ne, omnino non satis liquet. Quamvis enim ex eo quoque repeti sane possit discrimen illarum iussionum, quae ex illis lateralibus emittebantur, quod ipsae pertinerint vel omnino ad iurisdictionem, iterumque vel civilem, vel criminalem et militarem, vel ad tuitionem civitatum, vel ad fisci, vel denique ad ecclesiae curam; (quae singula vere erant munera magistratuum municipalium,) nihilominus tamen audacius esse videretur, ex hisce solis discriminis singulam iussionem singulo tantum lateralio vindicare. Quia hoc iustius magis, quam speciose tantum statuamus, impedimur minus inconstanti et variabili legum tunc temporis de his rebus loquendi usu. Hoc unice addere censemur, quod minus proprie posita sint verba: lateralium et scrinium [leg. I. D. de off. pr. pr. Afric. supra laud.] etiam iis in locis omnibus, (quorum re vera in Novellis ipsis inveniuntur,) in quibus longe alio sensu loc-

demandabantur. 2) Caeterum contineri his litteris omnia ea solebant, quae omnino observari deberent a praefectis intuitu comitatum suorum militarium, satisque sponte patebit ex usque dictis, quid intelligendum sit sub formula loquendi de militibus illis hoc loco usitata: *stipendia facere per sacra probatoria, quae ex illo scrinio praebentur, ex quo et olim solebant, cum vicarius esset.* Sciendum enim est, quod cohorti praesidium officiali stipendia, seu *annonae*, h. e. merces ^{aa}) atque alimenta assignata simul fuerint in illis Imperatorum litteris, seu probatoriis, ita quidem, ut non solum certa eorum quantitas, sed hoc imprimis etiam determinatum iis fuerit, unde et quo modo sint eroganda eorum stipendia; utrum scilicet ex Urbe, an ab ipsis civibus municipalibus, utrum aere solum, seu pecunia, an etiam suppellectili omnis generis, cibariis, victu et vestitu praestanda sint. Varia horum omnium generum exempla, sicuti aliis auctorum veterum locis, ita imprimis quoque apud GUTHERIVM atque PANGIROLVM, v. c. Cap. XX.

gantur quam eo, de quo hucusque disserere paulo uberius haud superfluum videbatur. Ii qui serviebant in scriniis, dicebantur scrinariii. In quo vero potissimum hi a chartulariis iterum, qui vi synonymica nonnunquam cum scrinariis occurrunt, diversi fuerint, aequae non omnino liquet.

2) Digna est quae accuratius conferatur ad h. l. *integra notitia eorum, quae ab unaquaque subditarum administrationum debent praeberi circa consuetudinem quantitatis, ab iis qui administrationem habent: nullo praesente extra ea, quae subscripta sunt, nequaquam requirere amplius quid, I. Capite post epilogum Nov. VIII. conspicua.*

aa) v. c. sec. leg. ult. §. item scrinii, et Cod. tit. de divers. officii.

p. 75. s. legi possunt. Qui posterior locus ideo imprimis commemorandus est, quod, praeter idonea legum antiquiorum loca probantia, mentionem simul facit earum personarum, quae sub nomine numerariorum, ratiocinia de hisce rebus omnibus tenere, iustoque tempore superioribus tradere obligatae erant. Transit Imperator paulo post ad reliquam suppellectilem militarem vicario novo in posterum praebendam. Sicuti vero ex auctoritate veterum scriptorum certo contendere, non suspicari solum licet, (uti Editores ad vocem: *mulus* censuerunt,) asinos quoque praesidibus provinciarum datos esse ad itinera faciendam, imprimisque tum, cum utraque potestate (quod sibi nimirum volunt verba: *cum hic aliud, quam civilis magistratus sit,*) exstructi erant; ita quoque tot *mulae*, quot quondam vicario assignatae, nunc praesidi provinciae conceduntur. Porro ei permittitur uti comitatus sui militaris ministerio non solum eo loco *ubi degat*, sed ita etiam, ut eum, *si qua iusta inevitabilisque necessitas, maioris auxilii indiga, ipsum huc adigat, ex uno loco in alium transferre possit.* Praeconis usus vicario haud dubie tribuitur ad edicta manifestanda et ad publicanda qualiacunque sua praecepta; de *lampadibus* vero h. l. commemoratis ne verbum quidem addere opus esse arbitramur, cum Editores in notis marginalibus ad hoc verbum ita ante nos prospatiati sint, ut vel remotissima quaedam, crinibus quasi uti dicitur, ad hunc locum traxerint. Omnia saltem, ut exemplo utamur, quae de illuminatione sellae Imperatoriae in theatris adscribere, nullo profecto iure huc perti-

nent ubi sermo est de iuneribus. At vero uberiori tractatione dignus est sequens locus: unde ad gloriosissimorum nostrorum ducum imitationem etc. Si Graecum textum respexeris, nescio cur, valde immutatus est, forsitan etiam minus recte omnino translatus. Namque graeca verba: ὀδεν καὶ ad responsum ἑβ) αὐτῷ ζήλοιομεν κ. τ. λ. nobis, ab omni licet arrogantiae genere alienis, melius tamen ita vertenda: „unde ad responsum suo muneri operam dare eum (vicarium), iubemus;“ exemplo quidem gloriosissimorum nostrorum ducum, h. e. iubemus cum praesse officio suo eodem modo, quo duces nostri solent suis fungi, nimirum eadem auctoritate, imperioque aequali eius superiori, a quo his, tanquam a suis praepositis, omnis imperandi potestas demandata est. Milites enim praec-

b) Textus originarius haec verba Latina retinuit, pauloque post in Graecis verbis: κατὰ μιμήσειν, ad imitationem redditis, anceps haesisse videtur Interpres Latinus, utrum haec verba referenda sint ad vocem: iubemus, quae pertinet ad legislatorem, an potius ad milites illos, quibus continebatur cohors vicariana.

In editione Corp. Iur. alias citata VAN LEWENIANA cum notis integris DIONYSII GOTHOFRENTI (Lips. 1720. pag. 646.) Not. 9. adscripta sunt haec: „de adresponso saepe alias dixi,“ unde patet eius auctorem verba: ad responsum pro una tantum voce sumsisse. Mirum sane! Quemadmodum enim haec lectio statim praecedentibus verbis graecis: κατὰ μιμήσειν, et latinis: ad imitationem haud parum videtur adversari; ita nec nobis saltem constat, quid per adresponsum, una scilicet voce sumtum, intelligi hoc loco debeat. Alio nullo sane dicti Commentatoris loco quidquam de adresponso invenimus. Quodsi igitur unquam deluimus adnotationem relativam tantum ad superiora, loco repetitae integræ, seu extensæ, hoc nobis accidit hic, dum invenire scilicet vel unicuique quidem locorum illorum, in quibus auctor notulae illius de adresponso iamiam dixerit, vel summa diligentia haud contigerit.

cepta praefectorum *ad responsa*, scil. superiorum suorum, observare debebant, h. e. obligati erant, ut caecorum instar obedirent praeceptis praesidum praefectorumque suorum, tanquam a summis praepositis suis, quin et ipsorum vicariorum, profectis. Adiguntur igitur, ut praefectorum suorum iussibus imtemperet aequae, ac si a summo imperante sibi essent impositi; cuius Caesareae voluntatis ultimum finem fuisse apertum est summum illorum militum obediendi studium atque assiduitas. Et vero haec est sententia ea, quam clara voce omnis orationis series resque ipsa postulat. Ita enim optime cohaerent inferiora: *δὲ οὖν*, (responsi) h. e. qua ratione et auctoritatis pondere milites compescet atque continebit. Hinc igitur, satis nisi fallimur, patebit, *AGYLAEVX* in versione sua verum loci sensum minus commode, (nisi omne potius vitium latet in perversa interpunctione,) ita reddidisse: *per quos milites* (potius, per quos, scil. gloriosissimos duces,) h. e. ficta quasi gloriosissimorum ducum auctoritate, *milites, si quando ita*, nempe per iussiones severiores, *tempus postulabit*, ob effrenatorem quippe militum negligentiam et improbitatem, in ministerio reget atque ordinabit. Censendum est, Imperatorem ita subministrare vicario voluisse modum, quo fieri apte posset vel pertinacioris, summaeque adeo militum negligentiae coercitio. Iam vero Iustinianus iterum reversus ab ipso vicario, transit ad eius *assessorem* *cc*) brevique recollectione plurium argumentorum,

cc) Ita dicebantur iureconsulti, quos provinciarum magistratus secum ducebant, ut eorum consiliis secundum iura causas deciderent, *sec. leg. pen. et*

ne quid in lege proposita obliviscatur, singulatim commemorat consilium illius assessoris disponiturque insuper de salario eius, et de eo, quod solvere debeat Galatiae praefectus aut in sacro suo palatio, aut in religiosissimorum praefectorum praetorio, pro magistratus codicillis, quibus aliquid ei mandaretur. Varia erant, quae praefectis vel hac ratione, vel per litteras e duobus scriiniis emissas, iniungi solebant, cum ad iuris dicendi administrationem, tum omnino ad omnem provinciarum salutem spectantia. Quae omnia tamen hoc loco uberius repetere, plane alienum esse a proposito nostro videtur eam ob causam, quia in superioribus occasio nobis iam iam fuit peculiatim exponendi et tractandi de inssionibus illis atque mandatis, quibus praefecti, eorumque vicarii, quo normam iurisdictionis suae, quovis tempore tenendae haberent, vel a superioribus, vel ab ipso Imperatore Romano instruebantur. Neque autem alia sunt, quae Iustinianus in universum lege tractata constitui subditisque manifestari, severeque observari a futuro Gala-

ult. de off. assess. Officium eorum erat, causas cognoscere, actores audire, supplices recipere et ad eas respondere, denique circa edicta et epistolas scribendas, ad decreta interpretanda, uti CYPHERIVS loquitur, versari, sec. leg. l. in fin. et §. 2. Ayth. de iudicibus. Quod pertinet ad causas criminales, has quoque ex ordine audiebant, neque tamen semper decidebant, sed diiudicandas remittebant ipsi praefecto. Tandem etiam, quaecumque ab hoc, negotiis magis urgentibus impedito, sufficienter geri non poterant, expedire solebant; et di-Tersa, pro ipsorum qualitate, sec. Nov. XXV. ss. salaria accipiebant. Quorum omnium idonea exempla traduntur ab auctoribus veteribus; sicuti alia plura hanc in rem legi possunt apud laudatos CYPHERIVM et PANCROLYM sub voce: assessores.

D

tiae vicario voluerit. Ita vero iterum tota haec octava Iustiniāni forma pragmatica de vicario tractus Pontici haud aliter, ac plures reliquae, clauditur epilogo et subscriptione anni mensisque quo evulgata est. Quam ipsam ob causam verbum de his addere superfluum esset, nisi partim Editores van LEVWEN et SPANGENBERGIVM, quos prae caeteris hucusque secuti sumus, in explicanda hac subscriptione maxime inter se discrepare deprehenderimus; parim etiam, quid sub *subiecta descriptione* potissimum intelligendum sit, iure quidem ambigeremus. Quod pertinet ad discrepantiam illam, sufficiat adnotasse verba ipsa, quae uterque illorum Editorum adscripsit; ^{dd)} quantum vero attinet ad sensum: *subiectae descriptionis*, quae posteriori iam Edicti capite obvia; iterum in epilogo commemoratur, ad coniecturam iure videtur referendum esse. Verba: *in subiecta descriptione* ^{ee)} referenda sunt vel ad ipsum Edictum, ita quidem, ut intelligantur sub hac denominatione ea, quae, quamvis pauciora tantum, determinata sunt in hac lege ipsa circa annonas vicario Ponticano praebendas; vel etiam sumi

dd) In edit. LEVWENIANA pag. 646. verbis: *anno 25.* Not. 10. adiecta sunt verba: id est 551. in SPANGENBERGIANA Graeco textui ad: ANN. XXV. (p. 641.) Nota 8. addita leguntur haec: „Non convenit annus hic imperii cum sexto, post Basilii consulatum. Rescribendum itaque Ann. XXI. ut datum sit Edictum post Chr. nat. 547.“

ee) In textu Graeco ad litteram legitur: *κατα τῆς ἱστορίας παρ ἡμῶν ἀπύραφον.*

possunt de singulari additamento legis, quod, ut in singulari charta adiectum, deinceps vero iterum separatum, ad nos non pervenit. Vtramque explicationem res ipsa saltem admittere videtur, imo posteriori arridet quodammodo haud dissimilis nostrae aetatis consuetudo. Saepius enim ita promulgari apud nos videmus mandata principum, ut brevitatis, vel etiam illustrandi studio prodeant comitata aliis prioribus legibus, speciatim, als besonders Beylagen, adiectis. Commemoratum supra ad vocem: *merces* in nota *ae*) notitiam sumi v. c. posse pro tali generali praeceptione, quae vel integra, vel excerpta, ut pars speciatim adiuncta una cum nostro Edicto emissa esse ab Imperatore potuerit, utriusque certe contentis minime repugnaret.

[Faint, mirrored bleed-through text from the reverse side of the page, including a large initial letter 'Q' and various illegible words and phrases.]

possunt de cetero eliguntur leges, quod, nisi in ali-

quis charta abhominanda, dantesque vero hanc equam. ad

nos non pertinet. Vndeque explicationem res ipsa ostendit

admiranda. **PRAENOBILISSIMO**

ATQVE DOCTISSIMO

IACOBO GODOFREDO ADOLPHO

ENCCKE

S. P. D.

D. HIERONYMVS THEOPHILVS

KINDIVS.

Quod TE nanciscar tertiae huius de XIII. Edictis continuationis defendendae socium vehementer laetor. Multiplici enim ex causa et TIBI, Carissime, et mihi ipsi congratulandum esse arbitror de societatis huius solennitate. Sicuti profecto TIBI erit ob doctrinae TUAE praestantiam ex ipsa publica defensione conspicuam honorificentissima; ita TU mihi quoque es tum ob ingenii dotes et dexteritatem, tum ob studiorum TUORUM severitatem et assiduitatem dilectissimus. Accedit, quod non minus Graecorum, quae paulatim inter iura discentes obsolescere solent, quam et Latinorum studiorum amore teneri TE sciam. Ita vero non tam spero, quam confido potius fore

certo, ut causam nostram peregre sis tuiturus. Quae cum ita sint, cur pluribus TIBI commendem hisce litteris, quod ex antiquiore iure imperatorio et municipali deproptum est argumentum ad disceptandum propositum? Uterque aequae Edictorum textus, qualis ad nos ab editoribus pervenit, sponte TIBI praebebit optimam occasionem, tam strenue, quam docte eleganterque defendendi ea omnia, quae hinc illinc forte paulo audacius in hac argumenti parte proflenda erant. Aliud vero est pectoris mei desiderium, quod reticere hac opportunitate nec volo nec possum: summa reverentia animique pietas erga Patrem TUUM, VIRUM DEVENERANDUM. Prosperrima, qua laetatur, diu fruatur valetudine, diuque et TU vestigia Patris OPTIMI SUMME quae REVERENDI honorifica premas digna progenies! Largiatur summum numen bona quaeque, quibus optatissima censetur sors humana, et Patri TUO, fautori pia a me mente colendo, et TIBI, et omni TUAE genti! Nullus erit, qui ex TUA TUORUM quae omnium felicitate sinceriores me voluptatem percipiat, qui TUUM semper sibi servari amorem me optet ardentius, qui denique sibi ipse me libentius indulgeat in verae amicitiae officii omnibus TIBI praestandis.

Scripti Lipsiae a. d. IX. mens. Febr. MDCCCXI.

Corrigenda.

Pag. 2. in Nota a) lin. 2. lege: Nov. CXXVIII. c. 20.

— 5. lin. 4. lege: institutionis.

— 7. in Nota lin. 2. lege: re vera, et lin. 8. quodammodo.

— 12. — — lin. 2. post verba: Pontici tractus adde: provincia.

— 14. lin. 9. lege: quoddam.

— 15. — 10. et 11. lege: vicarianae competentis.

— 18. — 7. lege: *παροδοῦς*.

Leipzig, jur. Diss., 1877

ULB Halle

004 576 377

3

1814.1

DE
XIII. IUSTINIANI EDICTIS
SPECIMEN TERTIUM

ILLUSTRIS IURISCONSULTORUM ORDINIS
AUCTORITATE
PRAESIDE

HIERONYMO THEOPHILO KINDIO

IURIS UTRISQUE DOCTORE
SUPREMAE CURIAE PROVINCIALIS
ET CONSISTORII ADVOCATO

D. VII. MENS. MARTII MDCCCXI.

H. L. Q. C.

AD DISPUTANDUM PROPONIT

IAC. GODOFR. ADOLPHUS ENCKE

LIPSIENSIS

I. U. ST.

Continet Edictum Octavum.

LIPSIAE

EX OFFICINA TAUCHNITZIANA.

